

PROIECTAREA CU MICROPROCESOARE

Cursul 11
RTOS

Facultatea de Automatică și Calculatoare
Politehnica București

Ce este RTOS?

- Real-Time Operating System
 - Rularea de task-uri ce au constrângeri foarte bine definite de timp de execuție
 - Event-driven sau time-sharing, de obicei pre-emptive scheduling
 - Algoritm predictibil pentru alocarea dinamică a memoriei
 - În unele aplicații este permisă doar alocarea statică a memoriei
 - De obicei pune la dispoziției mecanisme pentru intertask communication și resource sharing
-

Soft Real-Time Systems

- Nu este de dorit, dar nici nu este catastrofal dacă deadline-urile nu sunt îndeplinite
 - Sunt sisteme “best effort”
 - Majoritatea sistemelor moderne de operare cu care v-ați întâlnit până acum sunt soft real time (Linux, Windows, MacOS etc.)
 - Exemple:
 - Transmisia și recepția multimedia
 - Rețelistică, rețelele celulare
 - Web sites, servicii cloud
 - Jocuri
-

Hard Real-Time Systems

- Au deadline-uri care trebuie să fie satisfăcute, altfel este posibilă o defecțiune catastrofală
 - Prima dată, a doua dată și de fiecare dată!
 - Necesită verificare formală sau garanții că deadline-urile sunt întotdeauna îndeplinite
 - Exemple:
 - Controlul traficului aerian
 - Controlul subsistemelor unui vehicul
 - Controlul unui reactor nuclear
-

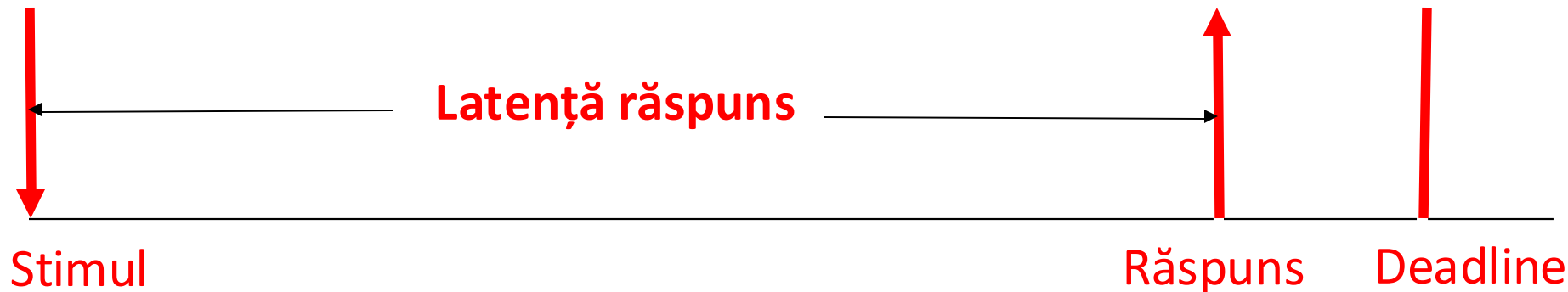
Firm Real-Time Systems

- Trebuie să îndeplinească deadline-urile
 - Ratarea unui deadline poate să aibă un impact semnificativ sau să cauzeze efecte de nedorit, ca reducerea calității
 - Exemple:
 - Aplicații multimedia
 - Linii de asamblare robotizată
 - Sisteme de planificare financiară
-

De ce am folosi un RTOS?

1. Dacă avem cerințe hard real-time
 2. Rularea unei aplicații pe hardware low-end (de ex. microcontroler) care nu are resursele necesare pentru rularea unui OS complet.
 3. Dacă avem nevoie de multitasking, sincronizare, planificare etc.
-

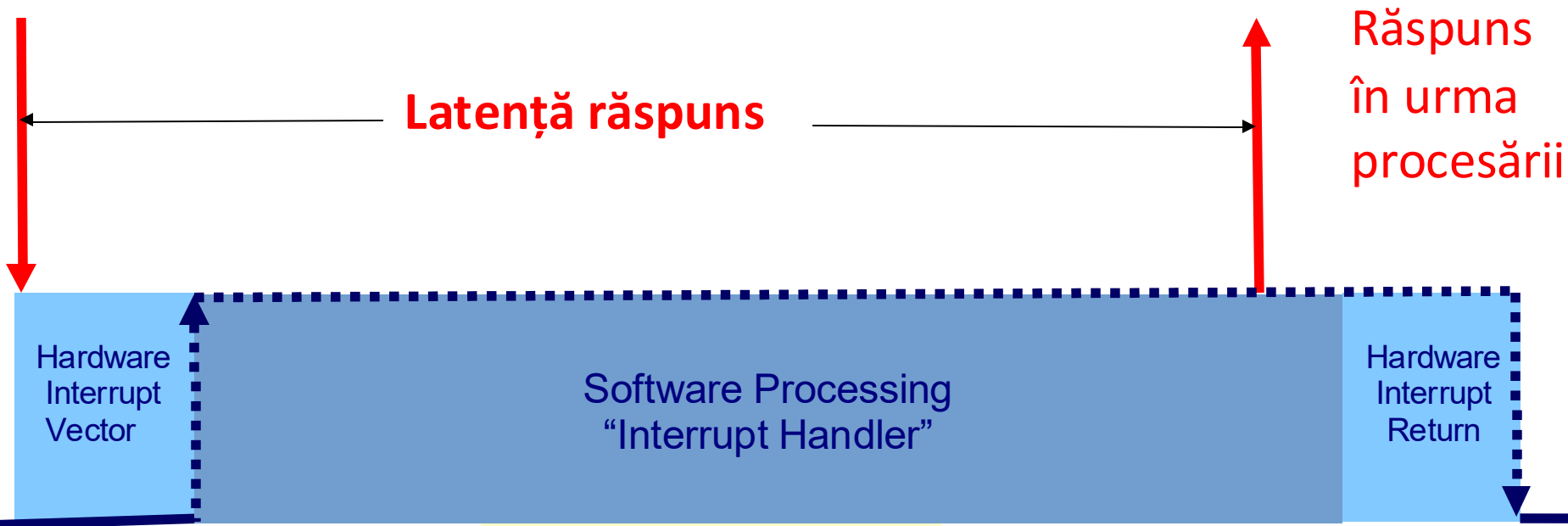
Real-time = deterministic

- Real-time nu înseamnă neapărat rapid
 - Sistemele real-time au termene limită
-

Bare-metal, single interrupt

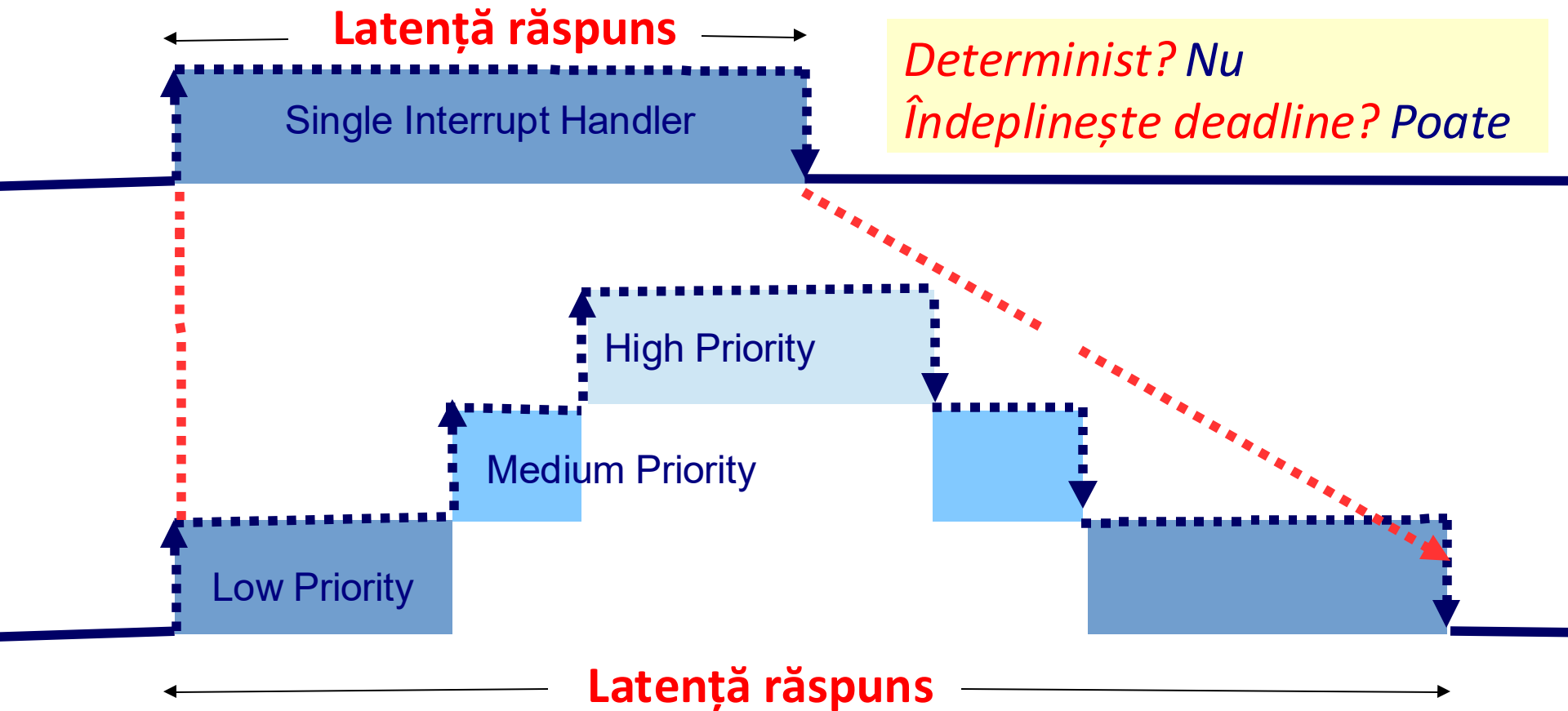
Stimul extern generează Hardware Interrupt Request (IRQ)

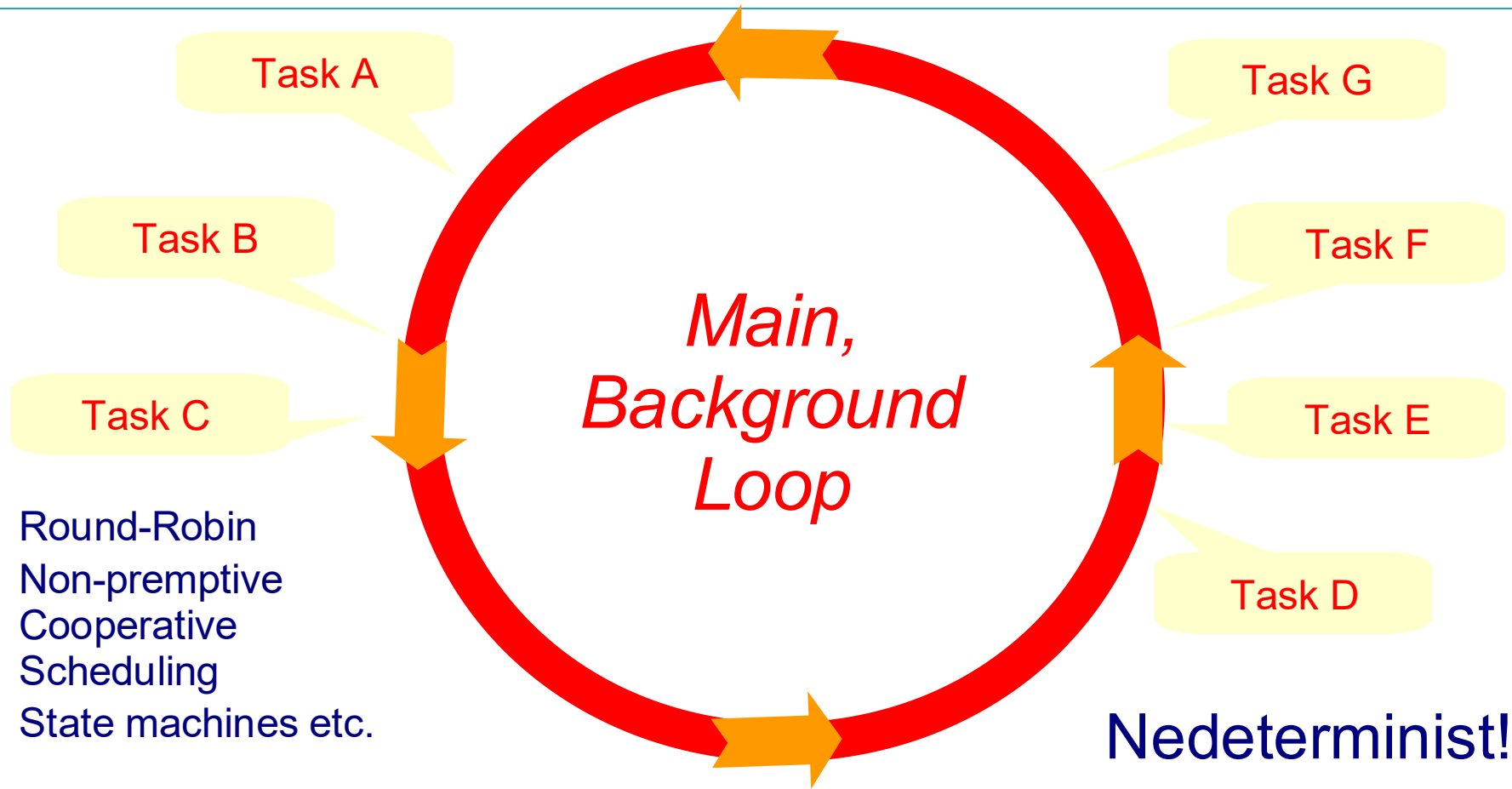
Foarte simplu

Deterministic dacă întreruperile nu sunt dezactivate niciodată!

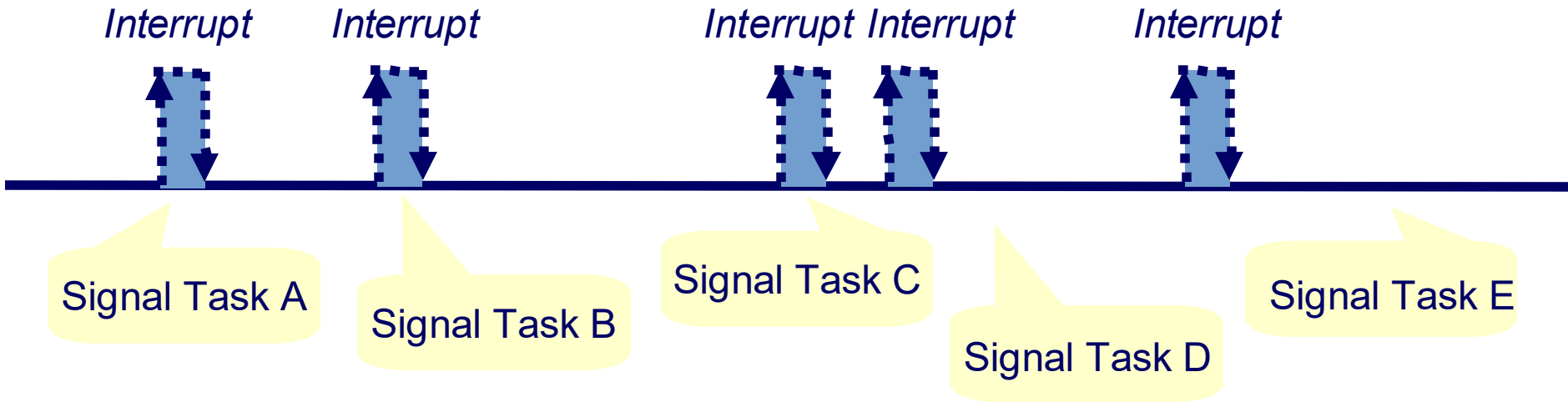
Bare-metal, nested interrupts

Bare-metal task scheduling

Întreruperi în contextul RTOS

RTOS way:

- Cod minim în rutina de tratare a întreruperii
- Rutinele de întrerupere doar semnalizează producerea unui eveniment către task-uri
- Planificatorul RTOS se ocupă de comportamentul real-time
- Sistem de priorități pentru task-uri, nu pentru întreruperi
- Nu se folosesc mai multe întreruperi (fără nested interrupts)

RTOS Interrupt Processing

Stimulus

*Interrupt
Handler*

RTOS Scheduler
Reassess next
ready-to-run thread

Signals thread via IPC

Resumes thread if highest
priority, ready-to-run

Task
Suspended,
Waiting for
event

Thread awakened,
Processes interrupt related event

Task
Suspended,
Waiting for
Next event

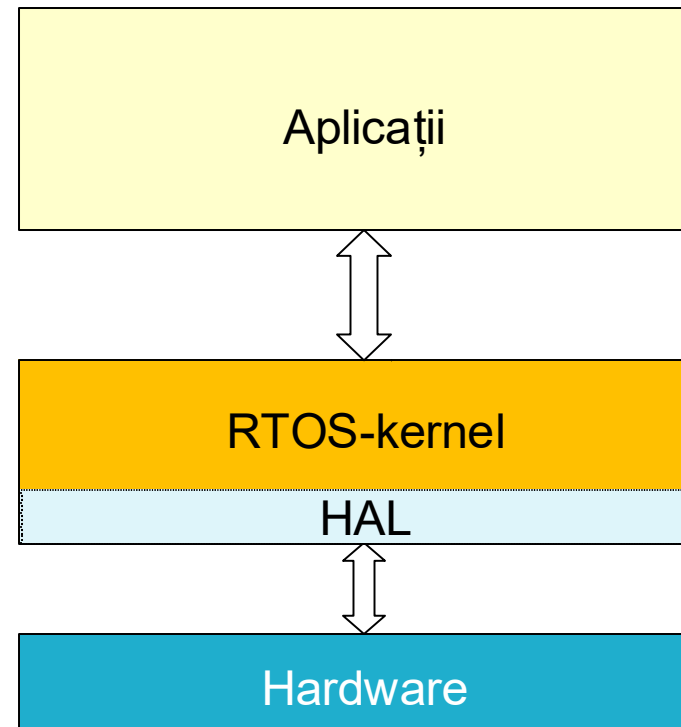
Response

Structura generală RTOS

Funcții kernel:

- Task Management
- Interrupt handling
- Memory management
- Exception handling
- Task synchronization
- Task scheduling
- Time management
- IO Management

Exemplu Task Scheduler - RIOS

- (Aproape) un sistem de operare
- Planificator cooperativ multitasking
- Scris în C – ușor de înțeles
- Câteva zeci de linii de cod

Exemple RTOS Comerciale

- VXWorks
- FreeRTOS
- NuttX
- ThreadX
- QNX
- Zephyr

FreeRTOS

- Real-time operating system (RTOS) kernel pentru dispozitive embedded
- Rulează pe zeci de platforme
- Open Source, distribuit prin MIT License

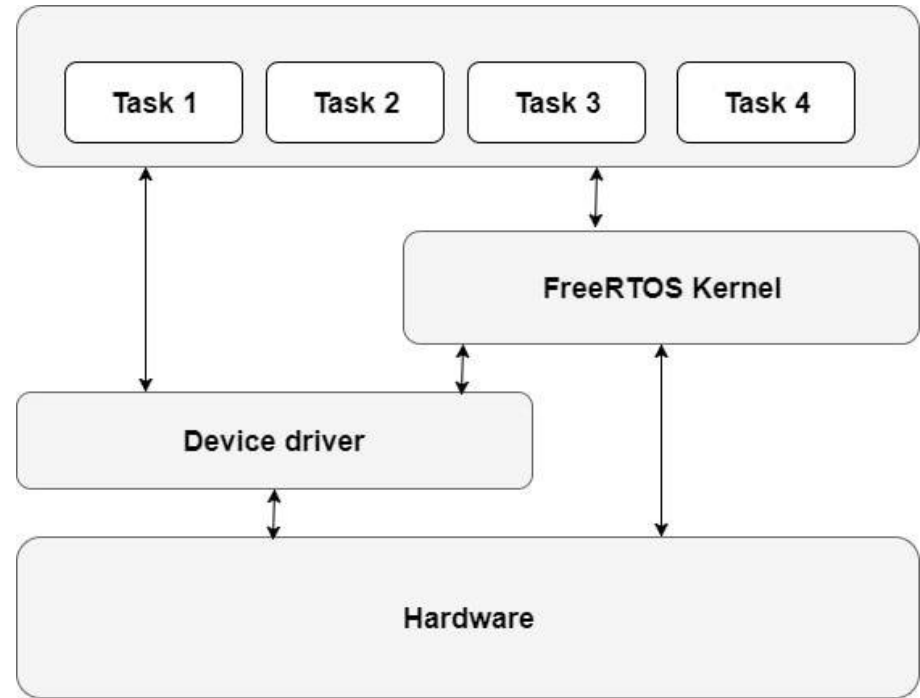

FreeRTOS Features

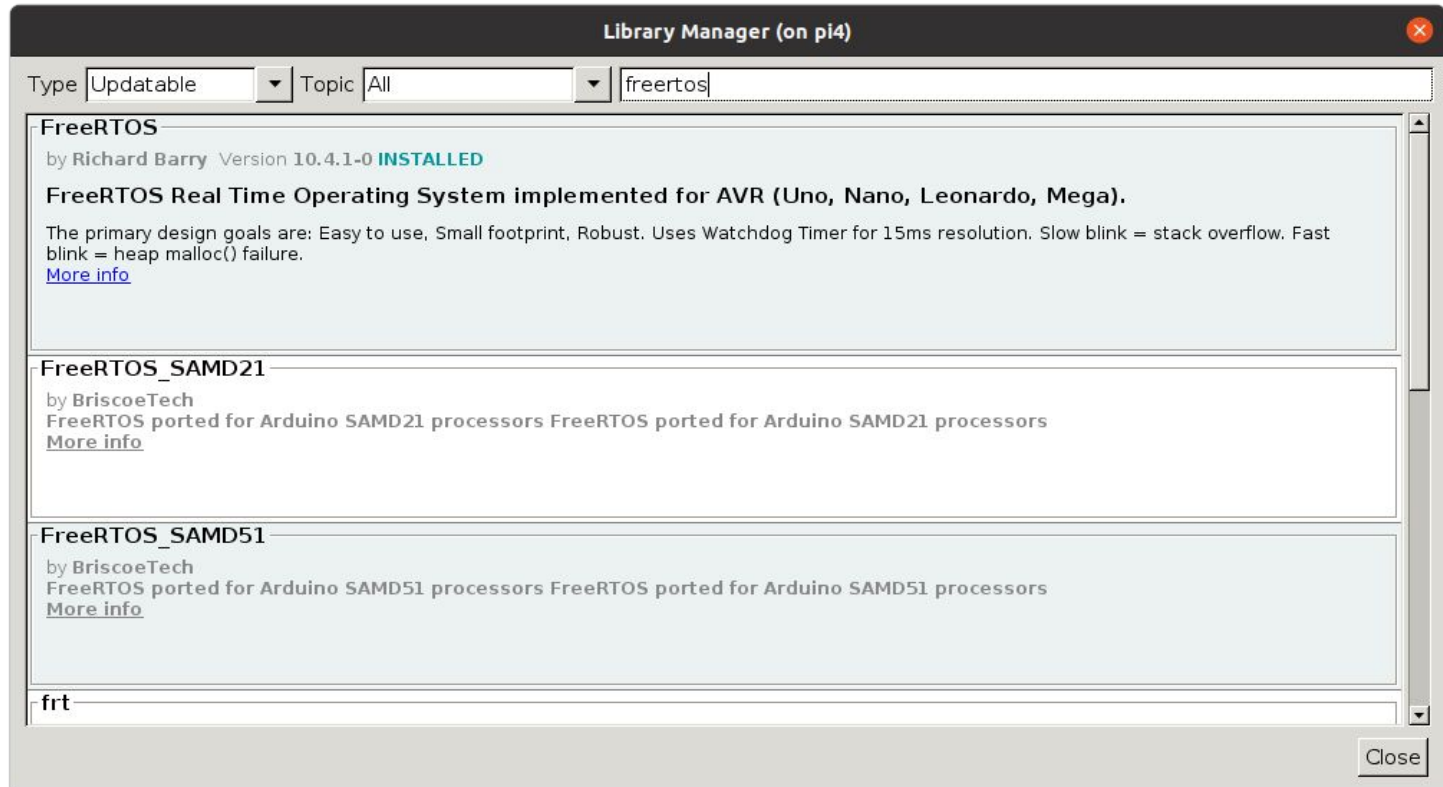
- Tasks
 - Queues, Mutexes, Semaphores
 - Direct To Task Notifications
 - Stream & Message Buffers
 - Software Timers
 - Event Groups (or "Flags")
 - Static vs dynamic memory
 - Heap Memory Management
 - Stack Overflow Protection
 - Co-Routines (deprecated)
 - Toate cele de mai sus sunt configurabile la compilare
-

Arhitectura FreeRTOS

- Suport pentru rularea concurentă a mai multor fire de execuție
- Kernel de dimensiuni mici (kB)
- Task-urile au acces direct la resursele hardware
 - Memory management minim, cât poate să ofere arhitectura HW a procesorului embedded
 - Nu există mecanisme de protecție pentru accesul la memorie

Getting started - Arduino

Exemplu cod Arduino

```
#include <Arduino_FreeRTOS.h>

// define two tasks for Blink and AnalogRead
void TaskBlink(void *pvParameters);
void TaskAnalogRead(void *pvParameters);

// The setup function runs once when you press reset or power the board void setup() {

// Initialize serial communication at 9600 bits per second:
Serial.begin(9600);

while (!Serial) {
; // wait for serial port to connect. Needed for native USB on LEONARDO, MICRO, YUN etc.
```

Exemplu cod Arduino

```
// Now set up two tasks to run independently.
xTaskCreate(
TaskBlink // Pointer to task entry function
, "Blink" // Descriptive name
, 128 // Stack size
, NULL // Parameters – none
, 2 // Priority, with 3 being the highest, and 0 being the lowest.
, NULL); // Optional handle to created function

xTaskCreate( TaskAnalogRead
, "AnalogRead"
, 128 // Stack size
, NULL
, 1 // Priority
, NULL);

// Now the task scheduler, which takes over control of scheduling individual tasks,
// is automatically started.
}
```

Exemplu cod Arduino

```
void loop()  
{  
  // Empty. Things are done in Tasks.  
}
```

Exemplu cod Arduino

```
void TaskBlink(void *pvParameters) // This is a task.
{

    /*
    Blink: Turns on an LED on for one second, then off for one second, repeatedly.
    */

    // Initialize digital LED_BUILTIN on pin 13 as an output. pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);

    for (;;) { // A Task never returns or exits.
        digitalWrite(LED_BUILTIN, HIGH); // Turn the LED on (HIGH is the voltage level)
        vTaskDelay( 1000 / portTICK_PERIOD_MS); // Wait for one second
        digitalWrite(LED_BUILTIN, LOW); // Turn the LED off by making the voltage LOW
        vTaskDelay(1000 / portTICK_PERIOD_MS); // Wait for one second
    }
}
```

Exemplu cod Arduino

```
void TaskAnalogRead(void *pvParameters) // This is a task.
{

    /*
    AnalogReadSerial:
    Reads an analog input on pin 0, prints the result to the serial monitor.
    */

    for (;;) {
        // Read the input on analog pin 0:
        int sensorValue = analogRead(A0);
        // Print out the value you read
        Serial.println(sensorValue);
        vTaskDelay(1); // One tick delay (15ms) in between reads for stability
    }
}
```

Resurse utile

1. <https://www.freertos.org>
 2. https://www.freertos.org/Documentation/RTOS_book.html
 3. <https://forums.freertos.org>
 4. https://github.com/feilipu/Arduino_FreeRTOS_Library
 5. <https://doc.qt.io/QtForMCUs/qtul-using-with-freertos.html>
-

NuttX

- RTOS pentru microprocesoare/microcontrolere
- Rulează pe sisteme de la 8 la 64 de biți
- Licență [Apache 2.0](#)
- Implementare POSIX-compliant (Unix-like)
- *Tiny-Linux*: implementează diferite sisteme Linux

NuttX

- Gregory Ellis Nutt

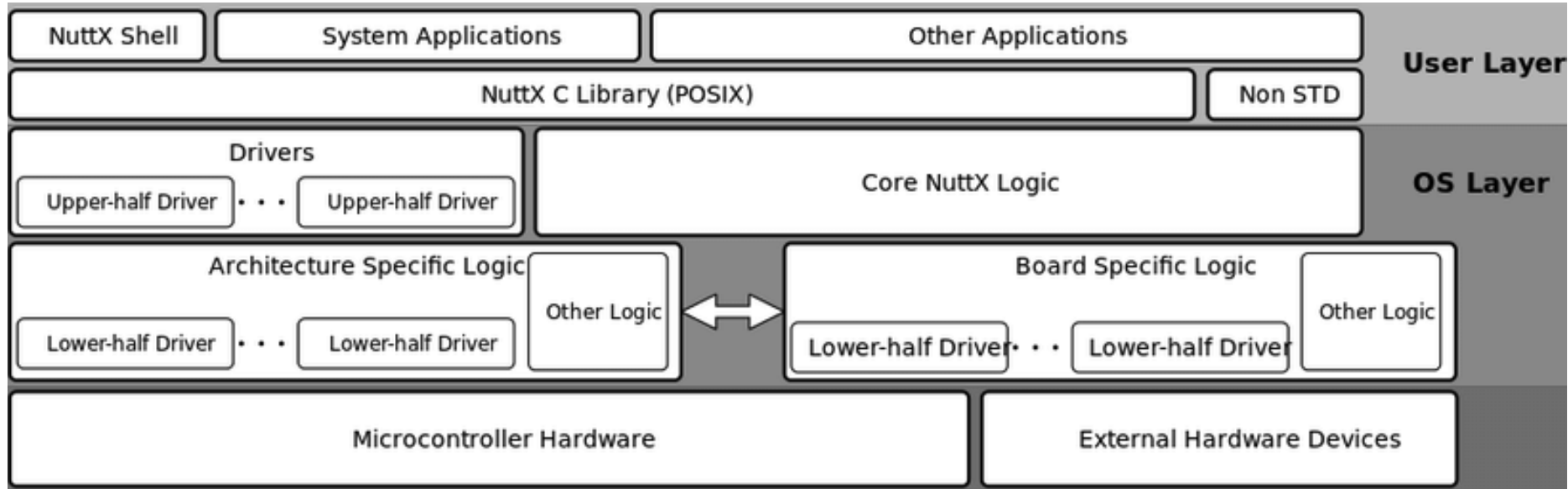

Unde este folosit?

- Sute de microprocesoare și microcontrolere
 - De la AVR, ARM, RISC-V la x86
- Produse Sony, Xiaomi, Samsung, Motorola, Fitbit...

Arhitectura NuttX

Caracteristici

- Complet preemptiv
 - Moduri de lucru cu memoria: FLAT, protected și Kernel
 - Virtual File System (VFS): drivers & mountpoints
 - Kernel module loading
 - Multiprocesare simetrică (SMP)
 - Real-time scheduling (RR, FIFO, Sporadic)
 - Tickless operation
-

Caracteristici

- Pseudo-terminals (PTY)
 - IO redirection (>, >>, ...)
 - Debug logging nativ (ERR, WARN, INFO) și loguri de sistem (syslog)
 - Power management
 - Toate API-urile sunt POSIX
 - Filesystem (FAT16, FAT32, NFS, BINFS, SmartFS, ROMFS etc.)
-

Networking

- Interfețe multiple de rețea (Ethernet, Wifi, SLIP etc.)
 - IPv4, IPv6, TCP, UDP, ICMP etc.
 - Unix sockets
 - IEEE802.11 (WiFi) full MAC
 - IEEE802.15.4 (MAC, 6LoWPAN)
 - SLIP (Serial Line IP), PPP (LTE GSM)
-

Features

- Interfețe grafice – framebuffer (similar Linux)
 - Server grafic NX (echivalent X Server)
 - Gamă largă de display-uri (LCD, OLED, 7-segment, matriceal etc.)
 - USB Host
 - CDC/ACM
 - Mass Storage
 - HID Mouse & Keyboard
 - USB Hub
-

NuttX Threads

- Fiecare thread are propria stivă
 - Fiecare thread are o prioritate de execuție dată de sistemul de operare
 - Fiecare thread este membrul unui “task group”
 - Resurse partajate (ca un proces Linux)
 - Poate să aștepte după evenimente sau disponibilitatea resurselor
 - Thread-urile comunică prin IPC: POSIX Message Queues, Signals, Counting semaphores, etc.
 - Standard / Linux compatible
 - NuttX permite utilizarea standard IPCs din interrupt handlers
-

Resurse utile

- <https://www.youtube.com/c/NuttXChannel>
 - <https://nuttx.apache.org/>
 - <https://nuttx.apache.org/docs/latest/platforms/xtensa/esp32/index.html>
 - <https://ocw.cs.pub.ro/courses/si>
-

Call to action!

- Alăturați-vă comunității și contribuiți activ la dezvoltarea NuttX pe ESP32 și pe platformele hardware din facultate (Sparrow, Hacktor Watch etc.)!
- Comunitatea NuttX @ UPB

Sparrow

Hacktor Watch